

L'anomenada *nova economia* no ha canviat les regles econòmiques bàsiques. No obstant, la facilitat de crear mercats en la xarxa fa necessari analitzar alguns fenòmens des d'una perspectiva diferent. El torrent d'informació que es mou a Internet redueix els costos de recerca i incrementa l'eficiència en l'aparellament d'ofers i demandants.

Un cas clar d'aquesta situació es produeix, per exemple, en el mercat de llibres de segona mà. Sempre hi ha hagut mercats de llibres usats. No obstant això, els mercats tradicionals de les llibreries físiques no poden competir amb els llibres usats que es venen a través de, per exemple, Amazon. Els editors s'han mostrat alarmats pel volum de venda de llibres usats (un 20% dels que ven Amazon són de segona mà). El raonament econòmic és simple: com més llibres de segona mà estiguin fàcilment accessibles al mercat d'Internet, més baixa serà la venda de llibres nous.

No obstant això, aquest argument és excessivament simplista i oblida un efecte important. Suposem que un estudiant universitari està pensant a comprar un llibre de text nou (que pot valer fàcilment més de 50 euros). Si pensa que serà possible revendre'l quan acabi el curs i recuperar una mica del cost inicialment pagat, llavors la probabilitat que compri el llibre és

Llibres, patents i nova economia

JOSÉ GARCÍA MONTALVO

Professor del departament d'economia i empresa de la Universitat Pompeu Fabra

més gran que si no pogués revendre'l amb facilitat. En aquest segon cas potser decidiria no comprar el llibre i anar a la biblioteca. Però què impedeix que els nostres estudiants comprin tots els seus llibres de segona mà? La raó és que molts compradors de llibres els mantenen a les seves llibreries i no els revenen.

Per tant és cert que, en principi, els editors poden perdre algunes vendes, però també és cert que els consumidors es beneficien de l'existència d'un mercat eficient de llibres usats. Els últims estudis mostren que el cost per als editors és molt petit: un augment del preu dels llibres nous d'un 10% augmenta les vendes de llibres usats menys d'un 1% (solament un 16% dels llibres usats venuts per Amazon substitueixen vendes de llibres nous). La suma dels guanys dels consumidors és molt superior a les pèrdues dels editors.

Un altre principi econòmic important és la necessitat de protegir les invencions per mitjà de patents.

La raó és la següent: si una empresa gasta una enorme quantitat de diners a desenvolupar un nou procés, sistema, producte farmacèutic, etc., i no se li dóna una protecció d'algunes dècades per explotar en règim de monopoli els beneficis de la invenció, llavors cap empresa invertirà en R+D, ja que totes intentaràn copiar les que inventen.

El problema és definir quin tipus d'invencions han de ser protegides per patents, ja que si qualsevol cosa es pogués patentar, llavors es podria reduir el ritme d'innovació tecnològica. Recentment la Unió Europea va rebutjar la directiva sobre patents de programari, cosa que impedeix que aquests productes puguin ser patentats a Europa. No obstant això, als EUA sí que s'hi pot patentar el programari des de finals dels 80. Fins i tot quatre línies de codi per fer alguna cosa totalment simple (per exemple, afegir espai en blanc al final d'un document). De fet, Bill Gates ha dit recentment que vol que Microsoft apliqui anualment 3.000 patents, en lloc de les 2.000 d'anys anteriors. La paradoxa és que si les patents de programari haguessin nascut a finals dels 70 Microsoft probablement no existiria: una patent de VisiCalc hauria impedit el desenvolupament d'Excel i una de Wordstar hauria engegat en orris la possibilitat de desenvolupar el Word de Microsoft, entre altres.